

Formulier ten behoeve van het indienen van schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 37 van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering Delfland

Vragen over het baggerbeleid in Delfland

Baggeren lost problemen op, maar zorgt ook voor problemen. In de VistandsBeheerCommissie wordt hier regelmatig op gewezen. Vissen kunnen sterven (net als bij verkeerd maaien) door gebrek aan zuurstof. Er wordt niet altijd gebaggerd met behoud van het talud, opdat de oeverbegroeiing gespaard blijft. Er wordt gebaggerd in de richting van een doodlopend einde van een watergang of duiker, zodat de vis niet kan vluchten dan wel dat zijn vluchtweg geblokkeerd wordt. Opwerveling van slib kan zuurstofloosheid veroorzaken maar ook kunnen slibdeeltjes de kieuwen van vissen verstikken.

Het doel van baggeren was vroeger de zorg voor een goede doorstroming van de watergangen. Tegenwoordig is baggeren ook essentieel voor een goede ecologische waterkwaliteit. Dat betekent in de manier van baggeren en het gebruik van baggerinstrumenten rekening houden met de ecologische waarden. In het ideale geval hebben sloten voldoende diepte waardoor de wateren niet te snel opwarmen, de zuurstofhuishouding op orde blijft en overmatige kroosgroei beperkt blijft. Dit zijn zaken die met klimaatverandering (hogere temperaturen en droogte) vaker een probleem zullen worden. In voldoende diepe wateren kunnen vissen overleven als het water in de winter dichtvriest. De oevers hebben bij voorkeur een flauw talud waarin ruimte is voor de groei van oeverplanten. In een goed ingericht watersysteem is ruimte voor oeverplanten, ondergedoken waterplanten en drijfbladplanten. Dit biedt de basis voor een diverse macrofauna en visbestand. De vragen onder 1 hebben betrekking op deze kwesties.

Beleid t.a.v. baggeren

Het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft onlangs een publieksvriendelijke nota uitgebracht waarin het hoe en waarom van het baggeren op een publieksvriendelijke manier is beschreven. Rijnland geeft gedetailleerd weer wat baggeren inhoudt en waarom baggeren nodig is en neemt verantwoordelijkheid voor een goede manier van het baggeren en baggerverwijdering. Ook verantwoordelijkheden van anderen worden duidelijk uitgelegd en is er aandacht voor de financiën. Tevens wordt de bewoner van Rijnland meegenomen naar een toekomstbeeld.

Uitgangspunt is dat baggeren maatwerk is. Kortom, de nota biedt een visie op baggeren die doordesemd is van aandacht voor ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater.

Delfland heeft gekozen voor informatie over baggeren op de website maar die is versnipperd en lijkt vooral te gaan over regels, protocollen en vergunningen waar de burgers en anderen zich aan moeten houden. De nadruk ligt op het op diepte houden van de watergangen.

De vragen onder 2 hebben betrekking op de visie van Delfland en de communicatie daarover met burgers.

Water Natuurlijk vindt het belangrijk dat bij het baggeren evenzeer gelet wordt op de ecologische waterkwaliteit als op de doorstroming. Gezien bovenstaande heeft Water Natuurlijk derhalve de volgende vragen over het baggeren:

Schriftelijke vragen en antwoorden

Ad 1.

- a. Wordt in Delfland gebaggerd met als expliciete doelen geschikte waterdiepte en een goede ecologische waterkwaliteit? Waar zijn deze doelen terug te vinden?

Ja, het buitengewoon onderhoud van wateren (baggeren) heeft twee doelen welke terug te vinden zijn in de Beleidsnota buitengewoon onderhoud wateren, namelijk:

1. Het laten voldoen van oppervlaktewaterlichamen aan de afmetingen die in de Legger Wateren aangegeven zijn (waterkwantiteit);
2. Het behouden of verbeteren van de waterkwaliteit van oppervlaktewaterlichamen (waterkwaliteit).

Ad 1. Een watergang wordt gebaggerd, volgens de 8-jarige cyclus, als de werkelijke diepte gelijk is aan of kleiner is dan de minimale diepte conform de Legger Wateren (waterkwantiteitsdoel).

Ad 2. Projectmatig worden watergangen met als doel een goede ecologische waterkwaliteit gebaggerd bijvoorbeeld het Delftse Hout.

NB Bij primaire watergangen zijn wij zelf onderhoudsplichtig en bij secundaire watergangen is dat de aanliggende eigenaar.

- b. Welke baggermethoden worden gebruikt? Welke visonvriendelijke baggermethoden worden (nog) gebruikt?

Voor de watergangen waar wij zelf onderhoudsplichtig voor zijn zetten wij de baggerwerkzaamheden d.m.v. een onderhoudscontract in de markt. Hierin zijn de ecologische werkprotocollen (zie antwoord c) en aanvullende bestek eisen, specifiek ter voorkoming van vissterfte, opgenomen. Er worden diverse baggermethoden door de aannemer gebruikt. De werkwijze wordt niet specifiek voorgeschreven aan een aannemer. Dit voorschrijven van werkwijzen is nl. in strijd met de algemene aanbestedingsregels. De aannemer dient keuzevrijheid te hebben in het inzetten van materieel. Dat betekent dat we het resultaat voorschrijven en niet het materieel. Bij het behalen van het resultaat dient de aannemer aan de ecologische werkprotocollen en aanvullende bestek eisen te voldoen.

Indien de bereikbaarheid het toelaat wordt er met kraan vanaf aanliggend perceel gebaggerd en indien de baggerspecie niet op het aanliggende perceel verwerkt kan worden, wordt de baggerspecie direct in vrachtwagens en/of tractoren vervoerd. Indien er geen ruimte is, wordt de baggerspecie met schuifboot naar laadplaatsen geschoven, waar de baggerspecie met een kraan uit de watergang wordt verwijderd. In de brede (boezem)watergangen wordt er gewerkt met een kraan op ponton en beunbakken waarin de baggerspecie wordt vervoerd. Daarnaast worden cutterzuigers ingezet voor weilanddepot.

- c. Op welke manier wordt in het huidige protocol baggeren aandacht besteed aan de eisen voor een goede ecologische waterkwaliteit waarbij rekening wordt gehouden met flora en fauna, met name voor vissen? Hoe en wanneer wordt rekening gehouden met; niet te veel slibopwerveling, niet baggeren richting duikers of einde van de watergang en vis overzetten indien nodig? Wordt er alleen in het midden van de watergang gebaggerd en

wat is de reden daarvan? Wat is de uitvoeringspraktijk als de kanten terugzakken naar het midden? Wordt er gebaggerd volgens de gedragscode Flora- en Fauna wet?

Vanuit de Wet Natuurbescherming heeft iedereen een zorgplicht om de natuur te beschermen. Vanuit deze zorgplicht is de Gedragscode wet natuurbescherming voor Waterschappen vastgesteld voor alle werkzaamheden van een waterschap. Op basis hiervan zijn de ecologische werkprotocollen opgesteld voor onder andere baggerwerkzaamheden. De provincie is het bevoegd gezag m.b.t. de Wet Natuurbescherming en handhaaft op de invulling van deze zorgplicht. Wij zijn zelfs nog verder gegaan door ook aanvullende bestek eisen op te nemen in de onderhoudscontracten.

Voorbeelden van voorwaarden die wij in de onderhoudscontracten hebben opgenomen zijn:

- Er worden geen baggerwerkzaamheden in watergangen uitgevoerd indien het zuurstofgehalte lager is dan 3 mg/l. of de watertemperatuur hoger is dan 25 °C om te voorkomen dat dieren sterven als gevolg van zuurstofloosheid.
- Er wordt één kant op gewerkt, en indien aan de orde van de dichte zijde (kopse kant) naar het open water of gebied gewerkt, zodat dieren kunnen wegvluchten.
- Het (tijdelijk) wegvangen van vissen is niet toegestaan.
- Bij aantreffen van extra beschermde soorten dient gefaseerd gewerkt te worden waarbij per fase minimaal 60% van de bodem- en oeverbeplanting ongeroerd dient te blijven. Tussentijd tussen twee fases minimaal 2 maanden gedurende groeiseizoen of 3 maanden buiten het groeiseizoen.
- Er wordt, indien beschikbaar, natuurvriendelijk materieel ingezet en/of sparende technieken toegepast. Bij het baggeren wordt door de machinist voorzichtig en met een lage snelheid (< 6 km/uur) gewerkt, zodat dieren gemakkelijker kunnen vluchten.
- Voorafgaand aan de baggerwerkzaamheden worden de delen van de watergang voor en na de duikers - indien aan de orde - vrijgemaakt van vegetatie over een lengte van minimaal 10 meter en worden duikers in de betreffende watergang eerst voorzichtig doorgespoten, zodat vissen een geschikte vluchtroute hebben. De druk moet langzaam worden opgevoerd, zodat vissen onbeschadigd richting het open water worden gestuwd.

De watergangen worden volgens leggerprofiel gebaggerd met bovenstaande voorwaarden, indien kanten tijdens baggerwerkzaamheden terugzakken naar het midden door foutief/te diep baggeren en het is aantoonbaar dat dit komt door baggeren dan dient de aannemer dit te herstellen. Echter zijn de aanliggende eigenaren verantwoordelijk voor de instandhouding van het bovenwatertalud volgens de keur artikel 2.4. Het bovenwatertalud dient door de aanliggende eigenaar beschermt te worden zodat werkzaamheden volgens de legger uitgevoerd kunnen worden.

d. Hoe is de controle op de uitvoering geregeld?

Als wij zelf onderhoudsplichtige zijn doen wij zelf de directievoering en toezicht waarbij wij (dagelijks) de uitvoering controleren, bijsturen en de contractvoorwaarden handhaven.

Indien de resultaatverplichtingen/prestaties ondermaats zijn en er dus niet voldaan wordt aan de ecologische werkprotocollen en bestek eisen (voorschriften) kan de aannemer in gebreke gesteld worden, met als mogelijk gevolg ontbinding van het onderhoudscontract.

Watergangen die gebaggerd worden door andere onderhoudsplichtigen dan Delfland, worden na afloop van een termijn, de periode waarbinnen de watergangen gebaggerd moeten zijn, op diepte gecontroleerd. Er wordt niet op de werkwijze gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van degenen die de werkzaamheden uitvoeren om aan (natuur) wet en regelgeving te voldoen waarbij de provincie het bevoegd gezag is. Wel worden de onderhoudsplichtigen hierop gewezen in de brieven die worden verstuurd met het verzoek om watergangen te baggeren.

- e. Wordt er uitsluitend volgens de legger gebaggerd of worden daarop uitzonderingen gemaakt i.v.m. de ecologische waterkwaliteit?

Minimale leggerdieptes zijn vanuit waterkwantiteit genormeerd en m.b.t. de waterkwaliteit wordt op projectbasis dieper gebaggerd dan de legger.

- f. Welke adviezen van Sportvisserij Nederland voor visvriendelijk baggeren worden niet gevolgd en waarom niet?

De ecologische werkprotocollen en aanvullende bestek eisen zijn in afstemming met de Sportvisserij Nederland opgesteld. Veel adviezen zijn daarbij overgenomen. Twee ervan zijn niet overgenomen. Zo is geadviseerd om boetes uit te delen bij een dode vis en de schouwdatum met een maand aan te passen naar 1 december. Boetes kunnen wij niet uitdelen omdat wij geen bevoegd gezag zijn; dat is vanuit de wet natuurbescherming de provincie. En we willen het maaionderhoud uitgevoerd hebben zodat de afvoercapaciteit goed is voor de winterperiode.

- g. Hoe wordt er rekening gehouden met voldoende vluchtmogelijkheden voor vissen?

In de ecologische werkprotocollen en aanvullende bestek eisen zijn diverse voorwaarden m.b.t. voorkomen van vissterfte opgenomen (zie antwoord c).

- h. Wordt er verontreinigde bagger in Delfland gebruikt voor verondieping van wateren?

Nee.

- i. Wordt de bagger gecontroleerd op vervuiling met giftige of andere prioritair stoffen (zoals bijvoorbeeld PFAS)? Zo ja, op welke stoffen?

Ja, van alle te baggeren waterbodems wordt de verdachtheid op verontreinigingen bepaald en onderzocht op de parameters conform wet- en regelgeving. Dit is een standaardpakket van 35 chemische parameters aangevuld met tientallen stoffen (o.a. PFAS) vanuit aanvullende verdachtheid bepaald in het historische vooronderzoek (NEN 5717).

- j. Wordt er –na het baggeren- geïnspecteerd op de diepte van het oppervlaktewater in de kleinere wateren?

Ja, als wij zelf onderhoudsplichtige zijn, volgt de controle op werkzaamheden vanuit onze eigen directievoering en toezicht op de werkzaamheden. Voor watergangen waar we geen onderhoudsplichtige zijn, wordt er aan het einde van de baggerperiode opnieuw gemeten. Indien er niet gebaggerd is, volgt een handhavingstraject.

- k. Wanneer zijn de Delftse grachten en de Vlaardingse vaart (vanaf de oude haven tot aan Brasserie Vlietzicht) toe aan een uitgebreide baggerbeurt?

Voor het baggeren geldt een 8-jaarlijkse cyclus (zie antwoord a). De watergangen in de Delftse dwars grachten (oost naar west) vallen in seizoen 2022/2023 en worden in de winter van 2020/2021 gecontroleerd op de minimale leggerdiepte. De Delftse lengte grachten (noord naar zuid) vielen onder seizoen 2017/2018. Deze watergangen zijn niet gebaggerd aangezien ze aan de minimale leggerdiepte voldeden. Deze worden in de winter 2023/2024 weer gecontroleerd op de minimale leggerdiepte.

De Vlaardingse vaart valt in seizoen 2016/2017. Deze watergangen zijn niet gebaggerd aangezien ze aan de minimale leggerdiepte voldeden. Deze wordt in de winter van 2022/2023 weer gecontroleerd op de minimale leggerdiepte.

Ad 2

- a. Hoe handhaaft Delfland het huidige protocol? Wordt het protocol altijd op de juiste manier gevolgd? Is hierover een rapportage beschikbaar?

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de ecologische werkprotocollen toegelicht aan de toezichthouders. Het toezicht vindt vervolgens in overleg met een interne en externe ecooloog plaats. Dit is belangrijk omdat in sommige situaties afgeweken moet worden van de baggerperiode die in het protocol is aangegeven. De afwijkingen en de daarvoor benodigde extra maatregelen worden vastgelegd in logboeken. Hiervan is geen rapportage beschikbaar.

- b. Is Delfland voornemens een nieuw baggerbeleid op te stellen waarbij ook de ecologische waarden voldoende worden mee genomen?

De portefeuillehouder staat positief tegenover het aanvullen van het baggerbeleid met waterkwaliteit. Dit wordt binnen het programma Waterkwaliteit verder onderzocht.

- c. Is Delfland in navolging van Rijnland bereid daarbij een publieksvriendelijke nota baggeren het licht te doen zien, waarin alles over baggeren handzaam bijeen wordt gebracht met inbegrip van een duidelijke visie op baggeren?

Met het actualiseren van de website in 2020 wordt meegenomen dat we duidelijker gaan communiceren over het baggerbeleid.

- d. Is Delfland bereid om ook de waterkwaliteit (ecologische en chemisch) te includeren in haar visie op baggeren?

Zie antwoord b.

Anneke Wijbenga en Marcel Vissers van de fractie Water Natuurlijk

Antwoorden

Dit formulier richten aan de voorzitter van de Verenigde Vergadering van Delfland phdaverveldt@hhdelfland.nl met afschrift aan de griffier hfobler@hhdelfland.nl

DMS nummer: 1429414 Datum en tijdstip ontvangst: 21 november 2019, 13.09 uur

